

Bærum kommune

post@baerum.kommune.no

Sak: 22/18376 kommuneplanens arealdel. Høring

4. 12. 2022

Planbeskrivelse Kommuneplanens arealdel 2022-2042

https://www.baerum.kommune.no/innsyn/byggesak/wfinnsyn.ashx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2020721392&

Høringsuttalelse fra Bærum Natur - og Friluftsråd

Formål: BNF skal arbeide for å gi flest mulig anledning til å utøve enkelt friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig aktivitet i sitt nærområde og naturen for øvrig. Bærums opprinnelige landskapskarakter, natur- og kulturverdier skal sikres i samarbeid med medlemsorganisasjonene og offentlige myndigheter. Virkeområdet dekker hele Bærum kommune.

BNF avga 27.05.2020 høringsuttalelse vedrørende samfunnsdelen. Planstrategi og planprogram. Fra denne (kommunens tekst i kursiv):

Vekst og vern

Utfordringene Bærum står overfor er de samme som kommuner i alle pressområder står overfor – nemlig krysspreset mellom vekst og vern. Kommunen skal, dels som følge av egen politikk vokse både i antall beboere og antall bedrifter og arbeidsplasser, og dels som pålagt av overordnet myndighet.

Det konstateres at:

Bærum er svært rik på biologisk mangfold, og det er derfor viktig å sikre sjeldne og truede arter ved å bevare leveområdene deres.

På den annen side:

- I konkurranse med bla. Øvre Romerike og Ringerike må Bærum jobbe aktivt med å være en god vertskommune for næringslivet, og gjøre kommunen til et enda mere attraktivt sted å etablere seg.*
- Det er forventet at Bærum tar en stor del av behovet for boligbygging i Osloregionen, og gjennom byvekstavtalen er vi forpliktet til å følge opp Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus.*

Samtidig konstateres det:

Arealbruk er den viktigste årsak til tap av naturmangfold og klimaendringer forsterker tapet.

I høringsutkastet konkluderes det derfor:

- Bærum står overfor nye utfordringer som krever nye svar.*

Kommuneplanens arealdel 2022-2042

I planen følges dette opp med mange og gode beskrivelser av kvalitetene kommunen må ta vare på i konkurranse med vekst av ymse slag. I det følgende kommenteres planen i innholdsfortegnelsens rekkefølge. *Tekst i kursiv er hentet fra kommuneplanen.*

Oppsummering fra Bærum Natur og Friluftsråd

Planens hovedinnretning er å spare grønne arealer, møte boligbehovet og ha vekst med kvalitet. I utgangspunktet motstridende mål gitt erfaringene så langt med kommunale vedtak, der matjord og bevaringsverdig skog ofres for «utvikling» i regi av ressurssterke utbyggere, og der kommunen sjøl ofte spiller en aktiv rolle.

Når det er skrevet inneholder *Kommuneplanens arealdel* mange positive elementer, som om gjennomført vil bety mye for bevaring av grøntområder og det biologiske mangfoldet. Det forutsatt dedikerte politikere og dyktige og aktive stemmer innad i kommune - administrasjonen.

Naturfaglig ansatte med ansvar for å fremme formålene til Naturmangfoldsloven og Markaloven (for å nevne de viktigste) er derfor viktige elementer i det å formulere de nye svarene på de nye utfordringene.

Spare grønne arealer (Arealbruk)

Hovedinnretningen i dette planforslaget har vært å følge opp kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi, politiske signaler samt føringene gitt i vedtatt planprogram. Planen søker å sikre en utvikling som bygger oppunder klima- og miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft

Ved gjennomgang av gjeldende kommuneplan er det vist at kommunen har tilstrekkelig byggeområder til å sikre vekst gjennom transformasjon av allerede bebygde arealer, samtidig som eksisterende naturområder kan sikres og gjøres mer robuste. En slik strategi støtter opp under en av arealplanleggingens store utfordringer om at fortetting og nedbygging er den største trusselen mot naturmangfold. Når natur og dyrka/dyrkbar mark er bygget ned, er tiltakene irreversible.

Kommentarer: Dette er bra formulert, men forutsetter at politikerne hele tiden anser bevaring av naturmangfoldet som overordnet viktig.

Vekst med kvalitet

Kommuneplanens arealdel søker å rendyrke arealstrategiens føringer ved å legge til rette for at hovedandelen av veksten kan tas innenfor prioriterte vekstområder og stasjoner, og i tråd med kommunale investeringer for sosial infrastruktur.

Vekst og økonomisk bærekraft avhenger av økonomi, aldersbæreevne, boligbehov i befolkningen og vekst i bo- og arbeidsmarkedsregionene.

FNs bærekraftsmål er lagt til grunn for kommuneplanens samfunnsdel og konkretisert gjennom planens mål og strategier.

Kommentarer: «Vekst med kvalitet». Er det en sjølmotsigelse?

«Høyre liker vekst» sier Gjølme, Høyre-representant i planutvalget. Spørsmålet om vekst, vilken type vekst eller opphør av vekst – se egen kommentar.

Kommuneplanens samfunnsdel med langsiktig arealstrategi

Arealstrategikartet har følgende hovedelementer: Hovedstrukturene er marka og sammenhengende landbruks-, natur- og friluftsområder, prinsipielt viktige blågrønne korridorer, høyfrekvente kollektivakser (bane, buss og tog) samt områder for fortetting angitt som hovedutbyggingsretninger og prioriterte stasjoner langs høyfrekvente kollektivakser.

Kommentarer: Riktig og viktig å knytte marka sammen med landbruks-, natur- og friluftsområder.

Klima, natur og miljø

FNs klimapanelers sjette delrapport presentert februar 2022, fremhever viktigheten av bevaring av økosystemer i møte med fremtidens klimaendringer. Klima og økologi må sees i sammenheng.

Bevaring og restaurering av naturlige karbonlagre er blant de beste måtene å motvirke de mest ekstreme klimaendringene på, samtidig som grep må tas for å redusere direkte og indirekte klimagassutslipp. Et robust naturmangfold og jordbruk er en viktig del av Bærums beredskap gjennom lokal matproduksjon. Intakte naturområder bidrar blant annet til å dempe erosjon, flom og uttørking, regulerer temperatur og renser vann og luft.

Bærekraftig forvaltning av arealene krever at man gir naturen egenverdi og setter naturens premisser først. Naturen er ikke et uendelig varelager, vekst må ikke medføre uopprettelig skade

Kommentarer: Meget viktig å konstatere det som skrives i avsnittet, men forbeholdet **vekst må ikke medføre uopprettelig skade** må føre til diskusjon omkring «vekst». Det tilføyes at 2022 er 10-året for naturrehabilitering og samtidig oppstart av arbeidet med Flerbruksplan for Bærumskogen, samt Naturmangfoldstrategien.

Se kommentaren til [**Vekstgrunnlag og -potensial og Potensial for vekst.**](#)

Klimastrategi 2030 s7

er Bærum kommunes plan for oppfølging av Parisavtalen og omstilling til et lavutslippssamfunn.

1. I 2030 er klimautslipp redusert m 65% ..i 2050 lavutslippssamfunn
2. Bærum foregangskommune innen sirkulærøkonomi innen 2030
3. I 2027 er Fornebu nullutslippsområde

Klimastrategien har fem prioriterte satsningsområder;

- Fra fossil til utslippsfri
- Snu transport hierarkiet
- Framtidsrettede boliger og bygg
- klimaklok ressursbruk
- Fornebu teknologisk spydspiss

Kommentarer: Her mangler diskusjon om vilke virkemidler som skal sørge for at målene oppnås og hva Bærum kommunes innbyggere skal bidra med. Det siste er viktig for å skape oppslutning om prosessen.

Arealnøytralitet og arealregnskap s8

Arealbruksendringer (fra natur til vei- og baneprosjekter, bolig- og næringsutvikling med tilhørende infrastruktur) er den største trusselen mot jordbruk og naturmangfoldet.

- *Gjenbruke, sambruke og fortette områder som allerede er utbygd fremfor å bygge ned ubebygd areal*
- *Sikre natur, grønt og jordbruksområder både innenfor og utenfor byggesonen*
- *Ivareta naturområder innenfor områder regulert til bebyggelse, slik at hundremeterskoger og parker ikke bygges ned*
- *Sikre grønn infrastruktur i kommunen*
- *Legge naturmangfold og jordbruksområder som premissgiver for kommunens arealforvaltning*
- *Utarbeide arealregnskap etter omforent metodikk. Se eget vedlegg*

Arealnøytralitet omfatter blant annet muligheten for å benytte seg av kompenserende tiltak dersom verdifulle arealer bygges ned. Kompenserende tiltak for naturmangfold (økologisk kompensasjon) har til hensikt fysisk å erstatte tap av verdifull natur. Forskning tilsier at kompenserende tiltak gjennom for eksempel restaurering er svært komplekst, og at det ikke fullt ut kan kompensere for arealer som bygges ned/går tapt. Økologisk kompensasjon må kun benyttes dersom det ikke finnes andre løsninger.

Kommentarer: Den største omdisponeringen (Arealbruksendringer) er endringer fra LNFR til bebyggelse og anlegg. Dette utgjør nå 804 dekar. Av disse utgjør endringen på **Avtjerna** 745 dekar. 92% av arealet som er omdisponert fra LNFR til bebyggelse og anlegg, utgjøres dermed av ett område. De resterende 60 dekarene utgjøres av mindre arealer spredt rundt i kommunen.

Det skrives *Økologisk kompensasjon må kun benyttes dersom det ikke finnes andre løsninger.* Slike «nødløsninger» er lette å gripe til når det oppstår konflikter, noe det er (for) mange eksempler på. Beskyttelsen av økologisk verdifulle områder må derfor være kategorisk og uten muligheter for kompenserende tiltak.

Et eksempel på manglende sammenheng mellom «liv og lære» er **Fossum-utbyggingen, som redegjøres for i eget innlegg.**

Som del av dette forslaget er endret bruk av **Smiejordet**; som fra å være areal for dyrking av korn skal bli fotballbane for Fossum Idrettslag. Det skal kompenseres for ved å etablere nytt jordbruksland innenfor markagrensen, der det før var skog. Noe som er i strid med Forslaget til arealplan.

Nok et eksempel er utspillet fra **Godthaab Helse og Rehabilitering** om å bygge ca. 250 boenheter, de fleste i blokker på 5-6 etasjer, i et skogsområde med edelløvskog inntil Kolsås-Dælivann landskapsvernområde og Skotta Naturreservat og som trolig er verneverdig i seg selv. Ideelt sett burde derfor dette skogpartiet vært en del av verneområdet.

Planinitiativet sendt til Bærum kommune innebærer altså å bygge ned dette verdifulle skogsområdet. En slik stor utbygging helt inntil landskapsvernområdet vil ødelegge den viktige bufferfunksjonen som dette skogpartiet har i dag. Det vil skape støy og slitasje innover i verneområdet, forstyrre dyrelivet og bli en «visuell forurensning» der skog i dag omgir og inneslutter landskapsverdiene. Den vakre og fredelige innfallsporten til verneområdet blir tilsvarende skadelidende.

Bærum kommunes avdeling Park, landbruk, natur og kulturvern (PLNK) sendte i brev av 24.8.2021 en krystallklar og velbegrunnet vurdering om at planforslaget måtte avvises. Begrunnelsene var mange. Forslaget er ikke i tråd med kommunens arealstrategi. Det er videre i strid med

kommuneplanbestemmelse § 11.2 om vegetasjon: Sammenhengende grøntdrag og 2 grønne lunger skal ivaretas og styrkes. Trolig vil forslaget også være i strid med §11.1 om naturmangfold: Områder registrert som viktige naturtyper i Bærum kommunes kartdatabase skal ivaretas. Avdelingen for park, landbruk, natur og kulturvern anbefaler at området legges som grønnstruktur i revidering av kommuneplanens arealdel.

Dette planinitiativet, begrunnet i å sikre den økonomiske driften av helseinstitusjonen, ble applaudert av politikerne til tross for administrasjonen klare anbefalinger.

Mao et klart brudd med alle kulepunktene gjengitt ovenfor, og det må derfor avvises i den videre behandlingen av planinitiativet.

Kommunens mål om nullutslipp

Kommuneplanens langsiktige arealstrategi fastsetter at Sandvika, Fornebu, Lysaker og Bekkestua skal utvikles med mål om at de skal bli nullutslippsområder og arenaer for innovative og bærekraftige klimaløsninger.

Kommunens definisjon på nullutslipp

Forståelsen av hovedmål 3 i klimastrategien «etablere Fornebu som nullutslippsområde» tar utgangspunkt i ZEN (Zero Emission Neighbourhoods) sin definisjon av nullutslippsområder. Den innebærer at utslipp av klimagasser knyttet til utvikling og bruk av et avgrenset område, skal gå mot null over analyseperioden. Analyseperioden referer her til estimert levetid for områdets bygg og infrastruktur på hhv 60 og 100 år.

Kommentarer: Dette er en bra start, men avhenger av gjennomføringsmåtene og at politikerne (og innbyggerne) slutter opp om tiltakene.

Vekst

Langsiktige vekstgrenser

*I henhold til føringer gitt i Regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus er det utarbeidet langsiktige vekstgrenser for vekstområdene Sandvika, Høvik, Fornebu/ Lysaker og **Fossum**. Disse ble vedtatt ved forrige kommuneplanrevisjon i 2018. Langsiktige vekstgrenser for Høvik er justert i tråd med kommende planarbeid (Høvik) og politiske vedtak. Øvrige vekstgrenser er videreført som før.*

*Hovedhensikten med en langsiktig vekstgrense er å sikre at det både er arealer nok til å håndtere boligveksten fremover og hindre at veksten skjer spredt og uplanlagt på en måte som «spiser» opp **grønne arealer og landbruksjord** utenfor de definerte vekstområdene.*

Fossum – eksisterende vekstgrense videreført. [Smiejordet ikke vist på kartet].

Kommentarer: Her vil Fossum-utbyggingen og Avtjerna, om området blir forskånet for steindeponier, utgjøre brudd på bevaring av **grønne arealer og landbruksjord**.

«Langsiktige vekstgrenser» som beskrevet i 2. avsnitt ovenfor er å sikre boligvekstmuligheter og allerede vedtatt bruk av **grønne arealer og landbruksjord** til annet enn dette. Det bryter mao med overordnede krav i forslaget.

Vekstgrunnlag og -potensial og Potensial for vekst

Ved vedtak av LDIP i kommunestyret 1. desember 2021, ble det lagt til grunn at langsiktig befolkningsvekst dempes og langtidsprognosene justeres slik at Bærum planlegger for å ta sin relative andel av veksten i hovedstadsregionen. I dette ligger det at 800 boliger per år er noe høyt og at en vekst på om lag 650 – 800 boliger i året er mer realistisk.

Når det gjelder vekst i antall arbeidsplasser legges det til grunn en framskriving basert på utviklingen som har vært de siste 15 årene. Som bakgrunn for forrige kommuneplanrevisjon ble det lagt til grunn en årlig vekst på 1000 nye arbeidsplasser.

Gjeldende arealdel har potensial for å kunne håndtere forventet vekst i bolig/ arbeidsplasser innenfor allerede avsatte arealformål (bolig-/ sentrums- og næringsformål).

Kommentarer: Siste avsnitt over konkluderer med at det er nok arealer til å sikre veksten i denne planperioden. Men hva med de neste planperiodene og de som kommer deretter?

Vil konklusjonen være som for denne, *at det både er arealer nok til å håndtere boligveksten fremover og hindre at veksten skjer spredt og uplanlagt på en måte som «spiser» opp grønne arealer og landbruksjord utenfor de definerte vekstområdene?*

Vil det da være noen slike arealer igjen?

Logikken (og fornuften) i dette kapittelet hviler jo på at det *På tross av usikkerheten som ligger i ulikt beregningsgrunnlag, er (det) grunn til å anta at det strengt tatt ikke er et behov for nye arealer til fortetting/ transformasjon på noe lenger sikt. Samt at det ved hver framtidig revisjon «dukker opp» ledige arealer innenfor langsiktige vekstgrenser, som ikke bryter med kravene til arealnøytralitet eller er del av Bærums arealer med svært rikt biologisk mangfold.*

Høyre er glade i vekst i følge Elisabeth Gjølme, men om ikke så lenge er det stopp om dagens grønne arealer og landbruksjord skal bevares. Og arealer med svært rikt biologisk mangfold og markagrense skal beskyttes og kravet til arealnøytralitet skal fortsatt gjelde.

Det samme må gjelde for jordbruksarealene som i dag benyttes til plenproduksjon. Iflg landbrukssjefen tar det ca 100 år å etablere én centimeter med matjord. Minst den tykkelsen blir fjernet fra jordet hver gang det skaves av plen for bortkjøring og salg. Til ettertanke - hva får vi oss til å gjøre for letthets skyld!

Bærum Natur og Friluftsråd tok opp spørsmålet om «vekst og vern» i sitt høringsvar til samfunnsdelen. Der skrev vi:

Det å redusere veksten er på ingen måte enkelt, men vi tror det er eneste farbare vei gitt den kunnskapen vi nå har om konsekvensene av fortsatt vekst*).

*) Veksten må gis annet innhold, som beskrevet i boka til Per Espen Stoknes «Grønn vekst», som illustrert på side 235, der «Grå nedvekst» beskriver dagens vekstsamfunn og «Reell grønn vekst» vekst med minst skadevirkninger for miljø eller natur, som vi må over på om temperaturgrensen ikke skal overskrides.

Planens innhold s20

Her kommenteres temaer relatert til BNFs formål

Vekstområdene

Avtjerna s36

Ved kommuneplanrevisjonen (KPA 2017-2035) ble Avtjerna, etter innsigelse fra Statens vegvesen og Fylkesmannen, etterfulgt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjørelse, tatt ut av planen. Det ble i departementets vedtak lagt vekt på at... «Boligformål på Avtjerna er i strid med statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging og Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus. Det er heller ikke behov for arealene innenfor planperioden. Dersom kommunen på et senere tidspunkt mener det er behov for å ta områdene inn i kommuneplanen, må det avklares i forbindelse med at den regionale arealplanen, må og transportplanen revideres. Det må også dokumenteres at et fullverdig kollektivtilbud er realistisk.»

Kommunedirektøren mener at det vil være hensiktsmessig å bruke området til midlertidig til masseforvaltning i påvente av tilrettelegging for boliger. Et slikt areal vil tilsvare de arealene som brukes for tilsvarende formål i FRE16 (statlig regulering), og omfatter delområde 2-4 (område 1 vil ikke bli benyttet) - et litt mer begrenset område av Avtjerna, som kartet til høyre viser.

Kommunedirektøren viser likevel til at den regionale arealplanen ikke er endret og at det ikke foreligger noe ny transportplan som dokumenterer fullverdig kollektivtilbud, som evt skulle gi grunnlag for at departementet skulle endre sin beslutning knyttet til innsigelsen fra forrige runde.

Statlig regulering i Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 (FRE16) opprettholdes.

Kommentarer: Avtjernaområdet illustrerer dilemmaet mellom vekst og vern. Et verdifullt naturområde med myr og skog og vilttrekk skal i første omgang omgjøres til deponiområde for steinmasser, deretter tilbakeføres til LNF-område for så, iht Bærum kommunes vedtak, bebygges i strid med regional plan mm.

Naturverdier og landskap s 40

Bærum har spesielle geologiske forhold. Den kalkrike berggrunnen og de klimatiske forholdene danner et godt naturgrunnlag og stort artsmangfold. Innenfor kommunegrensen finnes det flere sjeldne naturtyper- og arter og landskapsmessige særegenheter. Et stort naturmangfold er et godt utgangspunkt for å kunne gjøre Bærum til en foregangskommune innenfor ivaretagelse av natur, arter og mangfold.

Kommentarer: Naturvernforbundet i Bærum har gjort et godt arbeid ved å framheve mange av disse naturtypene mm. Politikere og innbyggere må bevisstgjøres om at kommunen har sjelden natur og flora.

Bevaring av eksisterende vegetasjon og opprinnelig terreng s 48

Ved nye tiltak og boliger skal det vektlegges bevaring av opprinnelig terreng og eksisterende vegetasjon. Dette betyr at nye tiltak i minst mulig grad skal endre opprinnelig terreng, og eksisterende vegetasjon skal i størst mulig grad bevares. Målsettingen og intensjonen ved dette ligger i Bærums særegne grunnforhold, da den kalkrike berggrunnen med sitt kollelandskap danner grunnlaget for det rike naturmangfoldet i kommunen. Ved å sikre eksisterende terrengformasjoner og vegetasjon legger vi grunnlaget for å bevare Bærums særegne kvaliteter i den videre utviklingen av kommunen.

Kommentarer: som beskrevet tidligere er eksemplet med **Institusjonen Godthaab Helse og Rehabilitering**, som ønsker å forbedre sin driftsøkonomi ved å oppføre boliger for salg i randsonen til landskapsvernområde og Skotta Naturreservatet, et godt eksempel på spriket mellom liv og lære eller teori og praksis. Randsonen er verdifull og burde vært innlemmet i reservatet eller gitt status som landskapsvernområde.

Dette prosjektet ble i ekspressfart ledet gjennom innledende stadier og ut som reguleringsplanforslag. Protester fra naturvernhold og andre, som betonte at drift av sykehuset ikke skulle sikres gjennom ødeleggelse av natur (arealnøytralitet) ble neglisjert.

Nok et eksempel på at gode intensjoner og velmenende planer ikke er til hinder for å igangsette regulering når interessentene er sterke nok og har sympatisører i det politiske miljøet. Slik er det i Bærum og sikkert også i andre kommuner.

Vei i Vestmarka foreslås bygget av kommuneadministrasjon denne gang, noe som bryter med intensjonene i dette planforslaget. At ingen brukerorganisasjoner går inn for planen gjør politikernes nøling med å avvise planen desto merkeligere.

Krydsby alpinanlegg i Lommedalen er et eksisterende anlegg med mulighet for (I følge kommunens kartgrunnlag) forlengelse oppover på Trulsrudkollen. Det bør vurderes tatt ut av arealplanen med begrunnelsen at mye skog (natur) i området allerede er tatt til skiløypetraséer mm.

Kulturminner og kulturmiljø s 58

Det er et økende utbyggingspress på uregulerte områder i kommunens villastrøk. Fortetting og endring av eiendomsstruktur er en av hovedfaktorene som utfordrer bevaring av kvaliteter og kulturminner ved noen av de viktigste historiske villaområdene i Bærum.

Bærum kommune har en svært rik kulturarv, med et stort mangfold av kulturminner fra steinalderen til vår egen tid. Spesielt nevnes den eldste tiden, nettopp synliggjort gjennom utgravningene på Wøyen gård og den nyeste tiden med Bærums mange spennende boliger fra det 20. århundre. Naturgrunnlaget er unikt, og har vært grunnlaget for vår bosetting og varierte næringsutvikling fra kysten til marka.²⁶

Det er registrert ca. 631 automatisk fredete kulturminner, 51 vedtaksfredete objekter og 19 objekter som er inkludert i en statlig verneplan i Bærum.

Parallelt med kommuneplanarbeidet har det foregått en oppdatering av registrerte SEFRAK-objekter i kommunen.

SEFRAK står for «Sekretariatet For Registrering Av Faste Kulturminne i Norge» og er en registrering av enkeltobjekter (bygg) og en registrering av alle bygg som var bygget før 1900 ble gjennomført for hele landet i perioden 1975-1995

Kommentarer: At det er et økende utbyggingspress på uregulerte områder i kommunens villastrøk skyldes politikere som dispenserer fra planverket, som er laget for å hindre slik utbygging.

Kulturlandskap

Kulturlandskap er landskap som helt eller delvis er blitt omformet fra den opprinnelige naturtilstand på grunn av menneskers virksomhet. Kulturlandskapene har helhetspreg av stor betydning med samspill mellom gårdsmiljøer og landskap. Områdene har nasjonal og/eller regional og lokal interesse med hensyn til kulturminne-, landskaps- og miljøverdiene, i tillegg til jordressursverdi.

I Bærum har vi to Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA);

- Tanumplatået
- Hornimarka

I tillegg til kulturlandskapene

🕒 Grini/Øverland

🕒 Lommedalen

🕒 Frogner/Tandberg

🕒 Bryn/Wøyen

🕒 Kolsås - Dælivann

🕒 Borøya/ nordvestre del av Ostøya

For å møte nasjonal begrepsbruk er følgende kulturlandskap også omfattet (tidligere registrert som større prioritert kulturmiljø)

🕒 Jong/Bjørnegård

🕒 Bærums verk/Glitre

Kommentarer: Naturvernerforeningene har lenge gått inn for å gi Tanumplatået landskapsvernstatus og de øvrige vern mot påvirkning som reduserer matjordarealer og kulturverdier. Det må nedfelles i kommuneplanens arealdel at disse kulturlandskapene og Jong/Bjørnegård, som mest utsatt nærmest bybebyggelsen, gis tilstrekkelig vern.

Naturverdier og blågrønne strukturer s61

Marka, fjorden, kulturlandskap, et rikt naturmangfold og det karakteriske åslandskapet utgjør en viktig del av Bærums identitet og danner grunnlaget for at kommunen er attraktiv å bosette seg i. Sammen med gunstige klimatiske forhold og kalkholdig berggrunn har dette gitt Bærum en helt unik sammensetning av naturtyper og biologisk mangfold, mye av det med verdi både nasjonalt og internasjonalt.

I byggesonen er grønnstrukturen en mosaikk av store og små grøntarealer og aktivitetsområder, grønne korridorer og dyrket mark. **Og det er nettopp i byggesonen (mellom marka og fjorden) vi finner de største naturverdiene.** Den relativt lange strandsonen med store og mindre øyer i fjorden innehar også store naturverdier, med varierende grad av tilrettelegging og tilgjengelighet for allmennheten.

Fortetting og nedbygging er den største trusselen mot naturmangfold, og det er derfor viktig å unngå nedbygging av natur. Denne planen har fokusert på to viktige områder

- Tilbakeføring av arealformål til grønnstruktur – naturverdier eller LNFR
- Gi formål "Natur" til arealer hvor det er registrert "utvalgt naturtype" etter forskrift

Naturmangfold og blågrønne strukturer danner livsgrunnlaget for alle typer organismer. Tilgang til mangfoldig natur og grøntarealer bidrar til å skape attraktive og opplevelsesrike nærmiljøer, som også stimulerer til økt aktivitet og folkehelse. Natur fungerer som karbonlager og vannfordeler, og er viktig å spille på lag med i møte med klimaendringer. I arealplanleggingen tas klimahensyn ved å bevare myr og skog samt ved å prioritere åpne og naturbaserte løsninger, blant annet for overvannshåndtering.

Parallelt med arbeidet med kommuneplanens arealdel, er det utarbeidet et forslag til naturmangfoldstrategi. I tilknytning til arealplanleggingen, vektlegges behovet for å drive løpende kartleggingsarbeid for å oppdatere og utvide kunnskapsgrunnlaget. Det er parallelt med kommuneplanarbeidet gjennomført en rekke kartlegginger innenfor byggesonen og i strandsonen. Oppdaterte naturregistreringer er innarbeidet som del av Temakart for grønnstruktur og naturmangfold.

Det er vurdert som hensiktsmessig å legge kjente data inn i temakart og Bærumskart og løfte frem det kommunen selv har fått kartlagt, uten at dette betyr at de nasjonale kartbasene ikke er gyldige.

Kommentarer:

BNF støtter tilbakeføring av arealformål til grønnstruktur – naturverdier eller LNFR og å gi formål “Natur” til arealer hvor det er registrert “utvalgt naturtype” etter forskrift, samt utarbeidelse av forslag til naturmangfoldstrategi. Det er en bra start!

Temakart s62

I tråd med naturmangfoldstrategien foreslås det et temakart for Grønnstruktur og naturverdier. Intensjonen har vært å tydeliggjøre hensyn som skal tas, samtidig som dette kobles mer konkret til bestemmelsene i planen. Kombinasjonen av kartlagte naturverdier og de store sammenhengende blågrønne strukturene, danner til sammen leveområder for flora og fauna. Temakartet har følgende kategorier:

Verneområder

I Bærum har vi naturreservater og andre verneområder. Disse bidrar til å sikre naturverdier og bevare områder av internasjonal, nasjonal og regional verdi. Verneområder kan også opprettes for å ta vare på landskapets egenart og kulturminner.

Fredete og prioriterte arter

Fredete og prioriterte arter er ikke vernet etter lov, men er en artsforvaltning hvor kommunen ikke har beslutningsmyndighet. Beslutningsmyndigheten ligger hos Miljødirektoratet. Fredete arter er Utsnitt fra Naturbase kart (Miljødirektoratet) Kartet viser Naturvernområdene i Bærum. (ikke områder i sjø) 63 ofte fredet igjennom eldre lovverk, men fredningen er videreført igjennom oppdatering av forskrift om fredning.

Fredning er ett av mange tiltak for å verne om det biologiske mangfoldet. Til sammen er 58 arter av karplanter, moser og virvelløse dyr varig fredet i Norge.

Utvalgte naturtyper s63/64

Arealer med potensial for å omfattes av Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven har vært prioritert i ny kartlegging. Utvalgte naturtyper vi nå har fått kartlagt i Bærum er “Åpen grunnlendt kalkmark”, “Kalklindeskog” og “Hule eiker”. Utvalgte naturtyper inngår i forskrifter fordi Dragehodeblomstereng med Blodstorknebb, de har en særskilt rolle for det biologiske mangfoldet og kan være truet. Dersom det planlegges tiltak i slike områder, skal dette konsekvensvurderes.

Viktige naturtyper

I denne kategorien ligger registreringer etter ulike metoder (NiN, DN13 og DN19)

Blågrønne strukturer s64

Dette er områder som danner den helhetlige sammenhengen av blågrønne strukturer og øyer av grønt i byggesonen. Områdene omfatter viktige landskapstrekk i Bærum med høydedrag/åser og elvedrag, strandsonen, øyene, jordbrukslandskapet og marka. Denne mosaikken av ulike natur og blågrønn struktur spiller en viktig rolle i økosystemet som leve- og transportkorridorer for en rekke arter, og som rekreasjonsområder for våre innbyggere

Historiske vassdrag

Historiske vassdrag viser der hvor det tidligere har gått bekker og vassdrag, og hvor det i dag vil være helt eller delvis oppsamling av vann. Ved store nedbørsmengder, er dette traseer som vannet ofte vil 65 finne «tilbake til» da dette ofte utgjør naturlige vannveier og forsenkninger i terrenget. Stedvis vil dette være områder hvor bekker går i rør.

Hensynssoner s65

..., foreslås det nye hensynssoner for områder med behov for detaljregulering hvor intensjonen vil være å tydeliggjøre forholdet mellom vern og utvikling

H540 – Grønnstruktur

I denne hensynssonen er det lagt inn områder hvor det er behov for og ønskelig med bekkeåpning og overvannsløsninger, og områder langs kysten hvor naturverdier og tilgjengelighet for allmennheten skal vektlegges.

H560 – Natur

I denne hensynssonen er det i hovedsak forslått områder som er registrert som utvalgt naturtype. Hensynssone natur vil stedvis overlappe med områder avsatt til grønnstruktur eller med til hensynssone grønnstruktur.

H550 – Landskap

Hensynssonen skal bidra til å synliggjøre de store sammenhengende områdene med landemerkekkvaliteter og kulturlandskap (KULA) samt lokale kulturlandskap. Her vil landskapstrekk som høydedrag og synlighet hvor fjernvirkning og bevaring av landskapstrekkene være viktig, i tillegg til naturverdier.

Denne hensynssonen er også angitt for større områder med kartlagte verdier som ligger spredt (ikke på en enkelteiendom), men «opphepet» i et område. Dette gjelder for eksempel Sandviksåsen, Jongsåsen, Løkkeåsen, Høvik (trær). Dette er områder hvor natur, høydedrag og grønt preger områdene.

H 510 – Landbruk

*Hensynssonen omfatter fulldyrka, overflatedyrka, innmarksbeite, dyrkbar mark og golfbaner. Her skal dyrkingsarealer opprettholdes. **Innenfor hensynssonen skal landbrukets ressursgrunnlag, herunder jordressursene, vernes i et langsiktig perspektiv.** Det skal utøves en streng forvaltningspraksis hvor muligheten for fremtidig matproduksjon skal være tungtveiende hensyn ved alle spørsmål om omdisponering eller deling av dyrka og dyrkbar mark.*

Kommentarer: BNF støtter: Innenfor hensynssonen skal landbrukets ressursgrunnlag, herunder jordressursene, vernes i et langsiktig perspektiv.

Kyst og strandsone S65

Bærum kommunes kyst og strandsone er utsatt for høyt press, både i form av byggetiltak, privatisering og beslaglegning ved brygger, småbåthavner og annen bruk

Kommentarer: Nye utfyllingsområder kan bidra til en bedre tilgjengelighet og større rekreasjonsarealer langs fjorden, men kan også bety mindre sammenhengende sjøareal å dele på. BNF mener det må utvises forsiktighet ved omdanning av sjøarealer til nytt fastland.

Landbruk s72

*Å verne dyrkbar og dyrket jord (jordvern) er et nasjonalt mål. **Det tar århundrer å danne god matjord, jordsmonnet er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs.** I Bærums lavereliggende områder er det gunstig jordsammensetning og klima for korndyrking. Dette er sentrale områder som er under sterkt press som følge av befolkningsvekst og utbyggerinteresser. Å bevare jordressursene er avgjørende for å realisere nasjonale mål om økt selvforsyningsgrad for mat og beredskapsmessige mål for matproduksjon.*

I forslag til ny plan foreslås en rekke byggeområder tilbakeført til LNFR der områder utbygging ikke er realisert.

En vesentlig del av registrert dyrkbar jord i Bærum er golfbaner som i stor grad er tidligere dyrka jord. Mye dyrkbar jord er også skog, og omfattet av markaloven.

Bærum har klima og forutsetninger for å dyrke mat rett fra jordene. En nullvisjon for tap av dyrka jord i Bærum kommune kan realiseres gjennom bruk av prinsippene for arealnøytralitet. Om samfunnshensyn i helt spesielle og unntaksvis tilfeller tilsier at jordvernet likevel må vike noe, må det sikres kompenserende tiltak som nydyrking. Planen legger føringer for behovet for dokumentasjon av hvordan dette hensynet ivaretas.

Kommentarer: BNF støtter opp om strengt jordvern.

Om samfunnshensyn i helt spesielle og unntaksvis tilfeller tilsier at jordvernet likevel må vike noe, må det sikres kompenserende tiltak som nydyrking. Planen legger føringer for behovet for dokumentasjon av hvordan dette hensynet ivaretas.

Dispensasjonsadgangen i nest siste setning vil (for) ofte benyttes. Smiejordet er et godt eksempel, der skog innenfor markagrensen er fjernet for kompenserende oppdyrking. Da blir det strenge vernet lett tilsidesatt. En annen sak er at vi (i Norge) har for lite jordbruksareal egnet for matkorndyrking. Argumentet om at gammelt åkerland kan erstattes av lavtytende nydyrket areal «står seg» følgelig ikke.

Plenproduksjon. (Gjentas under dette avsnittet) *Det tar århundrer å danne god matjord, jordsmonnet er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs.* BNF mener derfor at plenproduksjon på jordbruksarealene må stoppes.

Golfbaner. Ved etablering av nye golfbaner må det som forutsetning kunne tilbakeføres til dyrkbar jord .

Vegetasjonssoner langs vassdrag i landbruksområder

Vegetasjonen langs vassdrag, kantvegetasjonen, er et tydelig landskapselement og er av stor betydning for økosystemet i og langs vassdraget. Vegetasjon langs vassdrag kan også bidra til å redusere erosjon, begrense avrenning av næringssalter mv. Kantvegetasjonens betydning gjenspeiles også i et omfattende regelverk som setter rammer for tiltak. De mest sentrale lovene er vannressursloven, landbrukslovgivningen og plan- og bygningsloven.³⁷ I landbruksområder kan en bred vegetasjonssone være utfordrende med hensyn til drift. I

disse områdene legger planen til rette for at mindre deler av vegetasjonssonen kan bestå av gras / blomstereng som kan beites eller høstes, forutsatt at vegetasjonsdekke og filtreringsevnen for overflatevann opprettholdes.

Kommentarer: Vegetasjon langs vassdrag og kantvegetasjon må bevares. Disse arealene er ofte «salderingspost» ved nybygging og må derfor gis sterkere vern.

Massehåndtering s73

Kommentarer: BNF har ikke ytterligere kommentarer til dette avsnittet.

Snødeponi s74

Kommentarer: BNF har ikke ytterligere kommentarer til dette avsnittet.

PLANKARTET

inngår i KPA. Der utgjør markadelen en stor del. Nå er også arbeidet med «Flerbruksplanen for Bærum kommuneskog» igangsatt og kommentarer til den skal selvfølgelig inntas der. Men alt som er skrevet om bevaring av natur, restaurering av samme og naturmangfold bør også inngå i omtalen av skogområdene i kommunen. Spesielt gjelder det for kommuneskogen, men også privateid skog bør kunne pålegges begrensninger. Her gjelder det den viktige saken om hogstmetoder. Flatehugst er ødeleggende for biomangfoldet i skog, noe som uroer EU, som er i kontakt med Sverige om å slutte å bruke metoden, da den ikke anses bærekraftig. Videre har vi i pressen sett eksempler på at flatehugster i randsoner mot bebyggelsen skaper problemer for bla orienteringsidretten.

Videre medfører avskoging (og jordbearbeiding) økede utslipp av klimagasser, som så langt ikke er tatt inn i klimaregnskapet.

Siden kommunen karakteriserer seg som en "klimaklok kommune" og lister opp tre mål som «bevis» på det er det spesielt viktig også å redusere utslipp fra skog, som skyldes flatehugst.

For

Bærum Natur og Friluftsråd

Ulf Kristiansen
leder

Kopi:
Naturvernforbundet Oslo Akershus
Naturvernforbundet i Bærum
Bærum Elveforum
Skui Vel
Bærum Turlag
Fossum Orienteringsgruppa